

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.588/2017/5.szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Bihari Krisztina ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a dr. Waldmann Gábor ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. május 18. napján kelt 15.P. 20.520/2017/9. számú ítélete ellen az alperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 10.000,- (Tízezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az alperes jogelődje, a **(jogelőd neve)** (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. május 6-án **(X)** számon svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, melynek alapján az alperes 2.600.000,- Ft kölcsönt folyósított a felperesnek az **(Y)** forgalmi rendszámú, **(Z)** típusú gépjármű megvásárlásához.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes ...2006.05.31. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üszl.), amely egyebek mellett az alábbi rendelkezéseket tartalmazta:

IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására – az eredeti feltételekkel egyező tartalommal – ismételt vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

IV.9.: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”

VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára – Felek között létrejött szerződésnek megfelelően – a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a Hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg”.

XII.1. A Hitelező jogosult az Üzletszabályzat módosítására. Az Üzletszabályzat módosítását annak hatályba lépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben megküldi a Kölcsönbevevőnek.

Amennyiben a kölcsönbevevő a fenti határidőn belül írásban nem nyilatkozik, az Üzletszabályzat módosítását a Hitelező a Kölcsönbevevő által elfogadottnak tekinti. Az Üzletszabályzat módosítása a hatályba lépésétől kezdve vonatkozik a még le nem járt kölcsönszerződésekre.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg biztosítéki célú adásvételi szerződést kötöttek és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja értelmében a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (6. pont). Az opciós szerződés 7. pontja a vételi jog gyakorlásának feltételeit rögzíti, eszerint az alperes vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban az esedékességet követő 15 napon belül akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül. Az alperes a szerződéses jogviszony tartama alatt a .../2006.05.31. számú üzletszabályzata helyébe a .../2009.08.01. számú üzletszabályzatát léptette (a továbbiakban: Üsz2.), melynek a zárt opcióról rendelkező V.6. pontja szerint a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt.

Az alperes 2015. július 1-jén kelt levelében 2015. június 24-ére a kölcsönszerződést felmondta, egyben bejelentette opciós joga gyakorlását.

A felperes módosított keresetében az alperest az **(Y)** forgalmi rendszámú személyautó törzskönyvének kiadására kérte kötelezni. Indokolásként arra hivatkozott, hogy az Üsz1.IV.7. és az opciós szerződés 4. pontjai érvénytelenek, mert az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 374. § (2) bekezdésébe ütköznek, illetve a IV.7. pont tisztességtelen kikötést tartalmaz. Hangsúlyozta, miután a gépkocsit terhelő, alperes javára alapított opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő lejárt, már nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Az opciós szerződés 7. pontja ugyancsak érvénytelen tisztességtelenség címén.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítéka, ezért mindaddig jogosult azt magánál tartani az Üsz.IV.9. pontja alapján, amíg a felperes nem teljesíti valamennyi fizetési kötelezettségét. Érvelése szerint a törzskönyv kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellegét támasztják alá az Üsz1.VI.1-3. pontjai, valamint az a tény is, hogy az opciós szerződésnek nincs olyan rendelkezése, amely az opciós jog megszűnése esetére a törzskönyv kiadásának kötelezettségét írná elő. Kifejtette, opciós joga a szerződéskötéskor hatályos Üsz1. helyébe lépő Üsz2.V.6. pontja értelmében ún. zárt opció, amelyet az opciós szerződésben kikötött feltétel beálltától kezdődően gyakorolhat; az 5 éves időtartam e feltétel bekövetkeztétől számítandó. A szerződést felmondta, ezzel bekövetkezett az opciós jog gyakorlására alapot adó feltétel és miután a felmondás közlésével egyidejűleg nyilatkozott arról is, hogy élni kíván vételi jogával, az határidőben gyakoroltnak minősül.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, 15 napon belül adja ki a felperesnek az **(Y)** forgalmi rendszámú **(Z)** típusú személygépkocsi törzskönyvét. Határozatának indokolásában megállapította, az alperes opciós jogát a törvényileg arra nyitvaálló 5 éves határidőn túl, 2015. június 1-jén kelt és felperesnek 2015. június 4-én kézbesített levelében kívánta gyakorolni. Ezzel összefüggésben kifejtette, a korábban hatályos üzletszabályzat IV.7. pontja megkerüli az 1959-es Ptk. 375. § (4) bekezdése folytán irányadó (2) bekezdés rendelkezését, mivel annak alapján a hitelező hatalmasságot kap arra, hogy egyoldalú felszólítással kötelezze újabb opciós szerződés megkötésére a kölcsönbevevőt, vagyis az alkalmazott konstrukcióval az 5 évre szóló opciós

szerződést a hitelező a jogszabály rendelkezését megkerülve meghosszabbíthatja, ezért az érvénytelen. Utalt arra, e szerződési ponttal azonos megszövegezésű volt az alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó .../2005.06.01. üzletszabályzat IV.7. pontja is, melynek érvénytelenségét a fent leírt indokokkal egyezően közérdekű perben jogerős ítélet megállapította. Álláspontja az volt, a perben nincs jelentősége annak, hogy az Üsz2. V.6. pontja miként rendelkezik, mivel az a felek jogviszonyában nem váltotta fel a korábbi üzletszabályzatot, mert az Üsz1. alperes javára korlátozás nélküli egyoldalú módosítási jogot biztosító XII.1. pontjának valamennyi félre kiterjedő hatályú érvénytelenségét a Szegedi Ítéltábla jogerős ítéletével megállapította. Alaptalannak találta ugyanakkor a felperes hivatkozását az opciós szerződés 4. és 7. pontjának érvénytelenségére vonatkozóan. Rámutatott, az opciós szerződés 4. pontja nem ütközik az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdésébe, illetve nem irányul annak megkerülésére sem, az a jogszabályi rendelkezésnek megfelel. A 7. pont pedig nem minősül tisztességtelen kikötésnek, csupán az opciós jog gyakorlásának feltételeit határozza meg. Nem osztotta az alperes álláspontját abban, hogy a törzskönyv birtokban tartása az opciós szerződéstől független, a kölcsönszerződés önálló biztosítéka lenne. Ennek kapcsán utalt arra, hogy a régi Ptk. dispozitív rendelkezései lehetőséget adtak a felek számára a Ptk.-ban nem nevesített önálló, atipikus biztosíték, a gépjármű törzskönyvének birtokba tartására vonatkozó jogosultság kikötésére. Ilyen esetben azonban a kölcsönszerződésből, illetve a szerződés részévé váló általános szerződési feltételekből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga önálló biztosítékkul szolgál. Önmagában annak rögzítése, hogy a hitelező a kölcsönszerződésből fakadó kölcsönbevevői kötelezettségének maradéktalan teljesítése esetén köteles a gépjármű törzskönyvét az adós részére kiadni, nem minősül ilyen kikötésnek. Az egyes szerződési pontok együttes értelmezése alapján hangsúlyozta, egymásra épülő kötelezettségként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban téves jogkövetkeztetéseket vont le. Érvelése szerint a régi Ptk. dispozitív rendelkezései lehetővé tették, hogy a szerződő felek a szerződés teljesítésének biztosítására a törvényben nevesített mellékkötelezettségeken kívül más biztosítékban is megállapodjanak, a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása is ilyen: nem tekinthető sem az opciós, sem az adásvételi szerződés biztosítékának, azoktól független. Ez a következtetés az Üsz1. vonatkozó rendelkezéseiből levonható. A gépjármű törzskönyvének birtokban tartása ekként a szerződés teljesítéséhez kapcsolódó biztosíték, amely független az opciós és adásvételi szerződéstől. A szerződés megkötésének körülményeire és folyamatára utalva kiemelte, mindkét félnek célszerűbb és kedvezőbb volt a törzskönyv biztosítékául adása, mint pl. ingó zálogjog alapítása a gépjárműre. Utalt arra is, hogy a szerződés létrejöttének időpontjában tömegesen kötöttek a kereskedésekben ilyen típusú szerződéseket, ennek lényege a gyors és költséghatékony ügyintézés volt. Hangsúlyozta, azt az elsőfokú bíróság is elismerte, hogy a .../2006.05.31. számú Üzletszabályzat a szerződés részét képezi, amiből az következik, hogy az opciós jog mellett jelentette az alperesi hitelező számára a kölcsön visszafizetésének további biztosítékát a törzskönyv birtokban tartása, az nem az opciós szerződés biztosítéka volt. Vitatta a Kúria Pf.V.21.971/2015. számú ügyben kifejtett jogi álláspontjának helyességét. Úgy vélte, a Kúria a felek ügyleti akaratától eltérő tartalmat tulajdonított a szerződéses megállapodásnak, lényegében módosította a létrejött szerződést.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai szerint.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes az opciós jog biztosítékeként tarthatta a birtokában a törzskönyvet, és miután opciós joga az annak alapításától számított öt év elteltével megszűnt anélkül, hogy e jogát gyakorolta volna, nincs jogcíme a felperest mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokában tartására.

Az alperes érvelésével szemben sem az opciós szerződésnek, sem a kölcsönszerződés részét képező .../2006.05.31. számú üzletszabályzatnak nincs olyan rendelkezése, amely alátámasztaná az alperesnek azt az álláspontját, miszerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog – és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség – biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára – a felek között létrejött szerződésnek megfelelően – a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani.

Az Üsz. alperes által hivatkozott IV.9. pontja – az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve – csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező alperes köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti egyúttal azt is – az alperes értelmezésétől eltérően –, hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. A fizetési kötelezettségek teljesítése – az Üsz. IV.9. pontjának nyelvtani értelme szerint – csak azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben önmagában az, hogy az opciós szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az opciós jog megszűnésével az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga ne minősülne az opciós jog biztosítékának. Ezzel ellentétes következtetés nem vonható le az Üsz1.VI.1.2. és 3. pontjában foglaltakból sem.

Tekintettel arra, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidő a szerződés 4. pontja értelmében 2013. május 6. napjával eltelt, az alperes 2015. június 1-jei levelében e jog gyakorlására irányuló nyilatkozata elkésett. Az opciós jog anélkül szűnt tehát meg az alapításától számított 5 év elteltével, hogy az alperes jogosultságát gyakorolta volna, ezért a továbbiakban nincs jogcíme a felperest, mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokban tartására, így annak kiadását nem tagadhatja meg.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott BH2017.13. számú jogesetben a Kúria éppen a perbeli .../2006.05.31. számú üzletszabályzat kapcsán foglalt állást az ítéletábrával egyezően.

Megjegyzi továbbá, hogy az Üsz1. módosítása, az Üsz2. V.6. pontja nyilvánvalóan az alperesre kedvezőbb rendelkezés, mert mellőzhetővé teszi a szerződéskötéstől számított 5 év lejártát követően új opciós megállapodás létrehozását, azaz újabb opciós szerződés megkötése nélkül a vételi joggyakorlás kezdő időpontjának eltérő számításával „hosszabbítja meg” az alperesi igényérvényesítés lehetőségét. Mivel azonban a 2009. évi CL. törvény 56. § (2) bekezdésével az 1996. évi CXII. törvénybe (Hpt.) beiktatott 210. § (14) bekezdés csak az ügyfélre nem kedvezőtlen

egyoldalú módosítást engedi, az érintett módosítás nem válhatott a szerződés részévé (hasonlóan: Kúria Pfv.V.22.254/2016/4.).

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes – fellebbezésének eredménytelenségére figyelemmel – köteles a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes jogi képviselőjével kapcsolatban felmerült másodfokú eljárási költségének megfizetésére, melynek összegét az ítélet tábla – 2 munkaórát számítva – a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

Az alperes a fellebbezéséhez kapcsolódó eljárási illetéket leróta, azt jogorvoslati kérelmének sikertelensége miatt viselni köteles.

Szeged, 2018. február 16.

Dr. Kiss Gabriella s.k.	Bálint Attila s.k.	. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró